

Valentin BODEA*

**UN EXEMPLAR DIN PRIMA MAȘINĂ DE SCRIS GERMANĂ MARCA
HAMMONIA, DIN COLECȚIA „ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ” A MUZEULUI DE
ISTORIE „PAUL PĂLTĂNEA” GALAȚI**

**ONE ITEM OF THE FIRST GERMAN TYPEWRITER, HAMMONIA,
FROM THE „SCIENCE AND TECHNICS” COLLECTION OF „PAUL
PĂLTĂNEA” HISTORY MUSEUM OF GALAȚI**

- Abstract -

The typewriter *Hammonia* was invented by Andreas Hansen from Hamburg in 1882. In 1884, the company Guhl & Harbeck from Hamburg started its production. „Paul Păltănea“ History Museum of Galați owns such an item, as part of its „Science and Technics“ Collection (registered under no. 40374), manufactured between 1884-1885.

Keywords: Andreas Hansen, Hammonia, Hamburg, Guhl & Harbeck, typewriter.

Ideea de la care a luat naștere mașina de scris a fost aplicarea conceptului mașinii de tipărit a lui Johann Gutenberg. În anul 1867, Christopher Sholes, Carlos Glidden și Samuel Soule inventau prima mașină de scris mecanică, brevetată un an mai târziu. În anul 1874, compania „Remington & Sons“ din Ilion, New York lansa Remington Model 1, prima mașină de scris comercială.

Mașina de scris marca *Hammonia* a fost inventată de către Andreas Hansen din Hamburg în anul 1882 (Oficiul Imperial de brevete din Hamburg, brevet numărul 27095 din 18 august 1882). În anul 1884, firma Guhl & Harbeck din Hamburg a început să o fabrice în uzina lor, unde produceau până atunci mașini de cusut. La început a costat doar 45 de mărci, apoi prețul a fost ridicat la 60 de mărci. Ultimul an de producție a acestei mașini de scris a fost 1887, din anul 1888, firma

* Muzeul de Istorie „Paul Păltănea” Galați (valentin_bodea04@yahoo.com).

Guhl & Harbeck din Hamburg producea o altă mașină de scris numită „Kosmopolit“¹. *Hammonia* a fost prima mașină de scris produsă în Germania².

Hammonia este numele latin pentru Hamburg și a zeiței care proteja orașul Hamburg. Ea reprezenta valorile orașului Hamburg: libertate, pace, toleranță, prosperitate, armonie, bunăstare și comerț liber³.

Mașina de scris marca *Hammonia* aparține Muzeului de Istorie „Paul Păltănea“ din Galați, fiind înregistrată în Registrul Inventar General cu data de 4 septembrie 1959 (inv. 5230). Aceasta provine dintr-o donație a Bibliotecii Județene „V.A. Urechia“ din Galați, conform procesului verbal din data de 23 octombrie 1949, încheiat între Anton Panaitescu, Directorul Bibliotecii „V.A. Urechia“ din Galați și Nicolae Grigoriu, Directorul Muzeului „Al.I. Cuza“ din Galați, în urma aprobării Ministerului Învățământului Public, unde se menționează printre altele „O mașină de scris veche. Neue Schreibmaschine <<Hamonia>>“⁴.

V.A. Urechia intenționa să deschidă la sfârșitul secolului al XIX-lea pe lângă biblioteca publică de la Galați și un Muzeu de Istorie, care urma să cuprindă obiecte din colecția personală. Un muzeu de istorie provizoriu, până la construirea unui sediu propriu al bibliotecii (Palatul Cultural „V.A. Urechia“ construit în secolul al XX-lea), cu obiectele din colecția personală a lui V.A. Urechia a fost organizat în cadrul liceului „Vasile Alecsandri“ din Galați, unde se afla și biblioteca care-i purta numele. Obiectele erau expuse într-o cameră, dar și-n sala de lectură⁵.

Mașina de scris marca „*Hammonia*“ a fost scăzută din inventar conform unui proces-verbal din 1 iunie 1969, iar la 28 septembrie 2016 (inv. 40374) a fost reinventariată în baza referatului numărul 1110 din 27 septembrie 2016. Bunul cultural se regăsește în Colecția „Știință și tehnică“, din cadrul Muzeului de Istorie „Paul Păltănea“ Galați și a fost fabricată la sfârșitul secolului al XIX-lea (probabil între anii 1884-1885).

Mașina de scris marca *Hammonia* are următoarele dimensiuni: L: 49 cm; l: 35 cm; h: 17 cm și o inscripție originală în limba germană: Neue Typen-Schreibmaschine, Fabrick-Marke „*Hammonia*“ Alleinige Fabrikanten Guhl & Harbeck Hamburg, Patent in allen laendern, (Noua mașină de scris, marca „*Hammonia*“ producători unici Guhl & Harbeck Hamburg, brevet în toate țările)

¹ Leonhard Dingwerth, *Die Geschichte der Deutschen Schreibmaschinen-fabriken: Mittlere und kleine Hersteller*, vol. 2, Kunstgrafik Dingwerth, 2008, pp. 257-259.

² <http://www.stb-betzwieser.de/aktuelles/ausstellung/kategorien-1/hammonia.php>

³ www.antiquetypewriters.com

⁴ Nedelcu Oprea, *Biblioteca Publică „V.A. Urechia“ Galați: monografie*, vol. 2, Biblioteca „V.A. Urechia“, Galați, 2006, pp. 440-448.

⁵ *Ibidem*, pp. 405-417.

precum și un desen color cu un vultur care ține în gheare un steag în culorile negru, alb și roșu (steagul orașului Hamburg).

Modul de funcționare: litera de tipar este plasată pe laterala lamei care are un mâner de lemn la un capăt. Lama se ridică și se mută în așa fel încât se selectează caracterul. Printarea se realizează prin apăsarea în jos a lamei. Lama se mută automat un spațiu. Ea folosea un cordon de 20 m din hârtie de carbon sau mătase impregnată în cerneală, astfel scrisul devenea lizibil⁶.

Foto 1. Mașina de scris marca *Hammonia*, din colecțiile Muzeului de Istorie „Paul Păltănea“ din Galați (detaliu).

⁶ www.typewritermuseum.org; www.antiquetypewriters.com

Foto 2. Mașina de scris marca *Hammonia*, din colecțiile Muzeului de Istorie „Paul Păltânea“ din Galați (inv. 40374).